

František Škvrnda: Zasurmili surmity ... a začalo strašenie pred voľbami do europarlamentu

- CZ24 News | 3. února 2024

EU: Takmer všade, kam sa pozrieme, vidíme, že vedenie EÚ je v ťažkostiach - sociálno-ekonomických, politických, bezpečnostných, environmentálnych, kultúrnych... Hodnotenie aktuálnej situácie v EÚ je mimoriadne náročné.

Náčrt úrovni fungovania EÚ a problémov v ňom

Fungovanie EÚ (život v nej) pracovne vymedzíme na štyroch úrovniach, ktoré sa zložito prelínajú a aj si protirečia.

Prvou je „vrchnosť vrchností“, teda vedenie EÚ - predseda Európskej rady a Európska komisia s aparátom.

Druhú predstavuje veľmi sebavedomý Európsky parlament (ďalej len EP), ktorý podľa niektorých zdrojov špecificky ovláda „super veľká koalícia“ troch centristických skupín (pravice, socialistov a liberálov). Oficiálne síce nie je uzavretá, ale v prípade potreby pri hlasovaní funguje.

Tretou úrovňou je súhrn rôzne sa odlišujúcich členských štátov.

Štvrtú predstavuje obyvateľstvo, v záujme blaha a rozvoja ktorého sa vraj snažia pôsobiť vedenie EÚ, EP i vlády členských štátov. Ale povedané takmer švejkovsky, „a tí ľudia si to vôbec nevážia...“

Oblúbené, ale čoraz zúfalejšie informačné metódy síl, ktoré dnes vedú EÚ, sa dajú umiestniť na škále medzi dvomi bodmi. **Prvým bodom je presvedčanie**, že síce sú rôzne problémy, ale ak sa členské štáty a obyvateľstvo budú správať tak, ako im to odporúča vedenie EÚ, bude zakrátko všetko v poriadku. **Druhým bodom je strašenie.**

Ak sa nebudeme zaoberať ekonomickými problémami a migráciou, v posledných rokoch sa dostali do popredia dve špecifické témy. **Prvou je v kontexte ukrajinskej krízy ruská hrozba**, ktorá podľa najvystrašenejších kruhov môže skončiť až vojnou proti Európe. **Druhú predstavuje rast euroskepticizmu** a v ňom v prvom rade „protibruselský“ populizmus radikálno-pravicového charakteru. Samozrejme, poukazuje sa aj na všeobecnejšie vnímané ohrozovanie demokracie, porušovanie zásad právneho štátu, nedodržiavanie pravidiel fungovania EÚ, diskrimináciu všelijakých neprirodzených menšín, oslabovanie atlantizmu atď.

Všetko to vytvára „mix“, ktorý dokáže naplašiť aj silnejšie povahy. V politike akcia tiež vyvoláva reakciu a táto reakcia na kroky vedenia EÚ je vzhľadom na vzdialenosť (odtrhnutie) bruselskej administratívy od obyvateľstva stále ešte menšia, než by si zaslúžili viaceré nepremyslené, byrokratické a pod. opatrenia, ktoré sú zdrojom nespokojnosti.

Na tom, že obyvateľstvo EÚ nie je spokojné s bruselskou byrokraciou, nie je nič zvláštne. K špecifikám EÚ patrí však to, že aj nespokojnosť s Bruselom sa spravidla vylieva do protestov proti vládam členských štátov. Ako vidíme na Slovensku, nájdu sú aj podivné, „opačne sa krútiace“ politické sily, ktoré chcú poštvať Brusel proti legitímne zvolenej vláde. Niečo podobné, väčšinou liberálne, však bolo už aj pred voľbami v októbri 2023 v Poľsku a v malej miere sa to deje aj

v Maďarsku. Títo probruselskí aktivisti vo svojom spravodlivom hneve chcú dosiahnuť najmä to, aby sa „zlým“ vládam krátili alebo vôbec nedávali eurofondy a prijímali sa voči nim aj ďalšie sankcie. Že to uškodí obyvateľstvu, ktoré za nič nemôže, to tieto sily vo svojej zlosti neberú do úvahy.

Politicko-mediálne kruhy sa okrem tradičných otázok okolo EÚ začínajú vo zvýšenej miere venovať nadchádzajúcim júnovým voľbám do EP. Vo viacerých členských štátoch je záujem o tieto voľby dlhodobo nižší ako o voľby do národných parlamentov. Nespokojnosť obyvateľstva s EÚ využívajú najmä strany, ktoré neoliberala propaganda označuje za populistické, radikálne, nesystémové a pod. A tu nastáva zaujímavý moment, lebo väčšie obavy vzbudzuje vývoj na pravicovom ako na ľavicovom kraji, aj keď ani s ním nie je spokojnosť.

Podivné obavy z „prudkej odbočky doprava“ vo voľbách

Za zatiaľ len tiché trúbenie na poplach pred júnovými voľbami do EP možno považovať štúdiu „**Prudká odbočka doprava: Predpoveď na voľby do Európskeho parlamentu v roku 2024**“ ([A sharp right turn: A forecast for the 2024 European Parliament elections](#)), ktorú si si objednala Európska rada pre zahraničné vzťahy. Vyšla 24. januára 2024 v rámci materiálov *Policy Brief* (voľne preložené Krátko o politike).

Autormi štúdie sú Kevin Cunningham, vedúci Ireland Thinks, Simon Hix, britský politológ z Európskeho univerzitného inštitútu vo Florencii, Susi Dennisonová, riaditeľka programu *European Power* v Európskej rade pre zahraničné vzťahy (jej národnosť sa neuvádza, ale ide zrejme o Angličanku) a Imogen Learmonthová, programová manažérka vo firme Datapraxis, má austrálsky pôvod a žije vo Veľkej Británii. Pri všetkej úcte k týmto autorom nejde o známe osobnosti, pričom sa zaoberajú často skúmaním síl a problémov euroskepticizmu.

Štúdia v rozsahu 25 strán má „prognostický“ charakter a je založená na špecifickom prepočte, ktorý predpovedá možné zisky národných politických strán v členských štátoch vo voľbách do EP. Model sa použil už pri „prognóze“ vo voľbách v roku 2019 a aktualizoval sa.

Využíva sa v ňom 5 zdrojov informácií o každej skúmanej strane v členskom štáte EÚ so stavom k januáru 2024:

- postavenie strany v celoštátnych predvolebných prieskumoch verejnej mienky;
- podiel hlasov, ktoré strana získala v posledných voľbách do národného parlamentu;
- pozícia strany z hľadiska moci – či je v opozícii alebo vo vláde (s akceptovaním rozdielov medzi koalíčnymi partnermi a vedúcou stranou koalície);
- príslušnosť strany k širokej politickej rodine, pričom sa zvlášť sleduje, či ide o euroskeptickú stranu;
- dĺžka času od posledných všeobecných volieb.

Štatistický výpočet je nezvyčajný. Uvádza sa len, že podpora pre stranu sa odhaduje ako kombinácia 78 % podľa prieskumu verejnej mienky v decembri/januári a 13 % jej podielu hlasov v posledných parlamentných voľbách.

Vychádza sa z toho, že v tohtoročných voľbách do EP môže dôjsť v mnohých štátoch k veľkému posunu doprava. Mohol by viesť k zosilneniu populistických radikálno-pravicových strán a oslabeniu stredovo-ľavicových a zelených strán.

Krajná pravica je stále vážnym problémom aj pre riešenie problémov EÚ a teda jej pôsobenie nemožno brať na ľahkú váhu. Druhou stránkou pohľadu je však to, či skutočne všetko, čo sa takto označuje, má aj charakter krajnej pravice. Nedá sa zbaviť dojmu, že v tom je viac zúfalstva z neschopnosti síl „super veľkej koalície“ v EP ako skutočne reálneho hodnotenia predvolebnej situácie.

Podľa prieskumu sa protieurópski populistí pravdepodobne dostanú na prvé miesto v 9 členských štátoch (Belgicko, ČR, Francúzsko, Holandsko, Maďarsko, Poľsko, Rakúsko, Slovensko a Taliansko). Na druhom alebo treťom mieste môžu byť v ďalších 9 štátoch (Bulharsko, Estónsko, Fínsko, Lotyšsko, Nemecko, Portugalsko, Rumunsko, Španielsko a Švédsko).

Podľa prognózy by v EP po prvý raz mohla formálne vzniknúť väčšinová pravicovo populistická koalícia kresťanských demokratov, konzervatívcov a radikálnej pravice. Niektoré pramene o nej hovoria ako o modro-čiernej koalícii (modrí – stredová pravica a čierni – krajná pravica). Je však málo pravdepodobné, že vôbec vznikne, lebo radikálno-pravicové strany sa na spoločnom postupe vraj ťažko dohodnú, čo sa ukázalo už v minulosti. „Prudké odbočenie doprava“ však môže mať v širších súvislostiach zlé dôsledky pre líniu EÚ najmä v oblasti zahraničnej politiky a environmentálnej politiky.

Zároveň sa nejasne až protirečivo uvádza, že „super veľká koalícia“ sa síce oslabí, ale mala by si zachovať väčšinu. Ak po voľbách v roku 2019 mala asi 60 % kresiel, odhad vyzerá na pokles na 54 %. Podiel protieurópskych strán by sa mohol zvýšiť z 30 % na 37 %.

Štúdia je síce výsledkom analýzy množstva zdrojov, ale má tendenčný a nepresný až manipulatívny charakter, najmä v dôsledku používania neadekvátnej terminológie. Okrem toho, že sa pomerne voľne (až esejisticky) narába s rôznymi prívlastkami pri charakteristike strán, za jej ešte horší príklad môže poslúžiť zaradenie Smeru-SSD a Hlasu SD medzi protieurópske populistické strany. Údaje preto budeme uvádzať radšej len suchopárnym spôsobom s minimálnym ďalším komentárom.

Predpoveď výsledkov sa robí na dvoch úrovniach:

- politické skupiny (frakcie) v EP,
- zisk strán v kreslách v jednotlivých členských štátoch.

Vybrané príklady zosilnenia euroskeptických strán

Pri počte získaných kresiel pre frakcie sa vychádza zo súčasného stavu v EP. Upresníme, že pre vytvorenie frakcie je potrebných 23 poslancov a musí v nej byť zastúpená aspoň štvrtina členských štátov. Je vytvorených 7 frakcií (prvé číslo v zátvorke je súčasný počet členov frakcie, ktorý sa však odlišuje od toho, ako sa uvádza na stránke EP a druhé číslo je predpoveď):

- Skupina Európskej ľudovej strany (ďalej len ELS, 178 / 173),
- Progresívna aliancia socialistov a demokratov (ďalej len S&D 141 / 131),
- (liberálna) Obnovme Európu (ďalej len OE, 101 / 86),
- Skupina zelených/Európska slobodná aliancia (ďalej len Zelení, 71 / 61),
- (euroskeptickí) Európski konzervatívci a reformisti (ďalej len EKR, 67 / 85),
- (euroskeptickí nacionalisti) Identita a demokracia (ďalej len ID, 58 / 98),

- Ľavica (predtým Európskej zjednotená ľavica – Severská zelená ľavica, 38 / 44)

Zo 705 súčasných poslancov je 51 nezaradených a jedno miesto je voľné. Po voľbách by sa mal počet poslancov zvýšiť na 720. Po nich môže dôjsť k zmenám názvov i zloženiu frakcií.

Za relatívneho víťaza volieb sa v predpovedi považuje populistická pravica. V prvom rade to bude ID, ktorá by mala získať navyše 40 kresiel a môže sa stať treťou najväčšou frakciou v EP. Získa aj EKR a ak sa do nej rozhodne vstúpiť maďarský Fidesz, môže sa táto frakcia stať treťou najsilnejšou.

Pri charakteristike strán v členských štátoch, ktoré môžu získať kreslá, sa používajú rôzne spôsoby, pričom sa poukazuje aj na neistotu, aké bude členstvo po voľbách. Vymedzujú sa dva typy neistých strán:

- také, ktoré v súčasnosti nie sú zastúpené v EP,
- také, ktoré v súčasnosti majú poslancov v EP, ale môžu sa v novom EP pripojiť k inej frakcii.

Predpovedá sa, že v novom EP (dodáva sa, že tieto závery sú do určitej miery neisté a treba ich brať s rezervou):

- ELS získa menej v Nemecku, Taliansku, Rumunsku a Írsku, ale viac v Španielsku.
- S&D stratí najmä v Nemecku a Holandsku a väčšinu získa v Poľsku (*ale len ak sa k frakcii pridá poľská Občianska koalícia s 15 možnými kreslami, čo je jeden z problematických záverov štúdie – pozn. autora*).
- OE stratí najviac vo Francúzsku a Španielsku a získa viac v ČR a Taliansku (*liberálne Taliansko je ďalší z problematických záverov štúdie – pozn. autora*).
- EKR získa kreslá v Taliansku, keď Bratia Talianska sa môžu stať najväčšou delegáciou, ale môžu prejsť aj do ELS. Stratí kreslá v Poľsku, ale získa v Rumunsku a Španielsku.
- ID stratí kreslá v Taliansku (Liga). Dosiahne zisky vo Francúzsku, Nemecku, Holandsku, Poľsku, Portugalsku, Bulharsku a Rakúsku.
- Zelení stratia v Nemecku, Francúzsku a Taliansku.
- Ľavica najviac získa v Nemecku, Francúzsku a Írsku.

Najviac kresiel by mali mať po Bratoch Talianska (27) Ľudová strana (Španielsko, 26), CDU/CSU (Nemecko, 26), Národné združenie (Francúzsko, 25), AfD (Nemecko, 20) a Právo a spravodlivosť (Poľsko, 20).

Medzi stranami, ktorých prihlásenie sa do frakcie je neisté, sa uviedli okrem Bratov Talianska Fidesz (14), Hnutie piatich hviezd (Taliansko, 13), Tretia cesta (Poľsko, 10), Aliancia Sahrý Wagenknechtovej (Nemecko, 8), Sumar (Španielsko, 6) a ďalších 22 strán, ktoré môžu získať od 1 do 5 kresiel. Sú medzi nimi aj Smer-SSD (5), ktorý sa považuje za potenciálneho člena frakcie S&D. Horšie to je s Hlasom SD (3), ktorého poslanci sa dostali medzi nezaradených. Týchto 28 strán môže získať až 122 kresiel, čo znamená, že prípadné veľkosti frakcií môžu byť odlišné od predpovedí.

Podivné je aj porovnanie rozdielov v zozname 40 proti-systémových (*anti-establishment*) strán a ich zisku vo voľbách v roku 2019 a predpovede na tohtoročné voľby. Zaradený bol medzi ne aj Smer-SSD. Zoznam radšej nebudeme ďalej komentovať, lebo príliš závažná neoliberálnou arogantnosťou a

obmedzenosťou.

Ešte trochu zo správy „Prudká odbočka...“ o Slovensku

V prílohe správy „Prudká odbočka...“ je uvedený zoznam vyše 250 skúmaných strán v EÚ. Na Slovensku je v nich 13 strán a okrem Smeru-SSD a Hlasu-SD, ktorým správa venovala zvýšenú pozornosť, to sú PS (predpoveď – 4 kreslá), KDĽ (1), bývalé OĽaNO (1) a SaS (1). Zahrnuté sú aj Republika, SNS, Aliancia-Szövetség, Demokrati, Sme rodina, ĽSNS a Strana maďarskej koalície-Magyar Koalíció Pártja. Ani jedna z nich by nemala získať kreslo.

Prečo je Slovensko zaradené medzi štáty, v ktorých sa protieurópski populisti pravdepodobne dostanú na prvé miesto, nie je jasné. Ale voči gustu ani v neoliberálnej politickej analýze nie je dišputát. Samotná frakcia S&D, ktorej pozícia sa v novom EP nezlepší, sa pozerá na Slovensko cez prsty. Nečudujme sa, že dôjde k poklesu počtu členov frakcie. No za Slovensko sa to snaží napraviť PS, ktoré s nasadením všetkých síl chce pomôcť ešte viac upadajúcej frakcii OE. Nebudeme sa zaoberať ani „podivnými“ rezolúciami Európskeho parlamentu, ktoré mu na prestíži ani autorite nepridávajú, ale pri svojom veľkom sebavedomí sa nevie zdržať neadekvátnych hodnotení. Na Slovensku sa však vie odkiaľ a aký vietor aj v tomto prípade fúka, čo „slávu“ EP nepridáva.

Volby do EP sa zatiaľ na Slovensku v prieskumoch nesledujú. Otázka je, aká v nich bude účasť. Ešte šťastie, že takéto dokumenty nie sú príliš známe, lebo mnohých ľudí vlašných k voľbám do EP by azda mohli podnietiť k takému hlasovaniu, ktorého sa bruselské špičky boja. Správa „Prudká odbočka...“ sa akosi skryte možno snaží aj strašiť, ale aspoň trochu ku cti jej autorom slúži, že dodávajú, že zverejnené údaje sú vo viacerých ohľadoch relatívne.

Na pomoc strašeniu prichádza aj hlásna trúba Západu Politico

Webové noviny Politico.eu sa voľbám do EP venujú dokonca v dvoch „rubrikách“. Prvou je *EU election* (voľne Voľby v EÚ) a druhou *Poll of Polls* (voľne Anketa ankiet). K dispozícii je sprievodca európskymi voľbami v roku 2024 v 9 grafoch (*Your guide to the 2024 European election in 9 charts*), ktorý sa priebežne dopĺňa. Na porovnanie so správou „Prudká odbočka...“ bol 28. januára uvedený graf, podľa ktorého by jednotlivé frakcie mali získať nasledovné počty kresiel: EĽS 176, S&D 143, ID 93, EKR 89, OE 86, Zelení 45, Ľavica 35 a 53 poslancov by mohlo zostať nezaradených. Okrem toho inde na stránke boli k dispozícii výsledky prieskumu z 25. januára, podľa ktorého by bolo rozdelenie kresiel nasledovné: EĽS 170, S&D 139, ID 87, OE 82, EKR 78, Zelení 44, Ľavica 34. Pre nové, zatiaľ nepridružené strany, by išlo 42 kresiel a 44 poslancov by mohlo zostať nezaradených.

Podľa týchto údajov by sa bez problémov mohla vytvoriť znovu „super veľká koalícia“ (405 kresiel podľa grafu a 391 podľa prieskumu). Na modro-čiernu pravicovú väčšinovú koalíciu chýbajú hlasy

(podľa grafu by mala 358 kresiel a podľa prieskumu 335). Jej vytvorenie by však bolo možné po určitom počte pristúpených poslancov z nezarađených, alebo zatiaľ nepridružených. Teda na nejaké veľké zmeny to aktuálne nevyzerá, ale aj v EP platí, „nikdy nehovor nikdy“. Liberálno-ľavicová a samozrejme ani čisto ľavicová väčšinová koalícia „nehrozí“.

Rozbor článkov na webe Politico.eu by si vyžiadal väčší priestor. Len stručne dodáme, že cítiť z nich podporu vedenia EÚ a kritiku euroskeptických síl. Možno len dodať, že dlhodobé (možno až „podprahové“) brojenie proti radikálnej ľavici prinieslo svoje plody. No a stredová ľavica sa tak posunula k liberalizmu a stredu, že mnoho jej voličov ju opustilo. Väčšie zisky vo voľbách v štátoch EÚ v roku 2023 mala len na Slovensku a v Španielsku.

Fungovanie EÚ síce hapruje, ale špičkoví vodcovia si to nepripúšťajú

Predseda Európskej rady Charles Michel (*1978) sa ešte cíti asi primladý na politický „dôchodok“ a tak chcel kandidovať za poslanca EP za Belgicko. Vznikol však problém, že ak by bol zvolený, musel by na prvom zasadnutí EP abdikovať z funkcie. Predsedom Európskej rady by sa mohol stať dočasne do nástupu nového predsedu (k čomu dochádza na začiatku decembra) predseda vlády predsedníckeho štátu. A tým by malo byť od 1. júla Maďarsko. No a Viktor Orbán na čele EÚ to je pre „super veľkú koalíciu“ nepredstaviteľné. Ani demokracia ani pravidlá sa pri tom nemusia brať do úvahy, lebo „Brusel“... Charles Michel sa však údajne stal terčom kritiky i osočovania, a tak sa rozhodol, že kandidovať nebude. Politico.eu na súvislosti tohto rozhodnutia poukázalo v článku Charles Michel odstúpil z volieb do EÚ ([Charles Michel pulls out of EU election race](#)).

Pôsobenie na jednom z vrcholov EÚ sa však asi príliš zapáčilo Ursule von der Leyenovej, ktorej absolútne chýba sebareflexia. Pri dāmach sa ešte tradične nemá hovoriť o veku (ktovie, ako sa k tomu stavajú pravidlá LGBT+ komunity...). Ani jej sa do politického „dôchodku“ nechce, hoci by do neho mala ísť skôr ako Ch. Michel. Na adresu Ursuly von der Leyenovej, ktorá bola aktívnejšia a aj strašila viac ako Ch. Michel, zaznelo oveľa viac kritiky. Za svoju arogantnosť sa dočkala nedôstojného prijatia v Turecku a Číne. Médiá zatiaľ preto váhali pri otázke, či sa bude uchádzať o pôsobenie vo funkcii v ďalšom období. ELS však uviedla, že ju bude ako najsilnejšia frakcia v EP (v čo pevne dúfa, že sa stane) znovu navrhovať za predsedníčku Európskej komisie. Mediálne zdroje tvrdia, že aj samotná pani von der Leyenová súhlasí s pokračovaním svojho pôsobenia na tomto poste. Moc má svoje „čaro“...

Trochu drobností z fungovania EÚ

Na starostlivo vytváranom obraze jednoty EÚ sa čoraz viac objavujú trhliny, ktoré sa zatiaľ darí dostatočne zalátať. Je to najmä v spojení s Ukrajinou. Nejde ani tak o to, že je rozdiel medzi členskými štátmi NATO a neutrálnymi štátmi (z ktorých vypadli Fínsko a stále kandidát Švédsko), ale aj o to, že už všade nie je ani rovnaká ochota nielen vojensky, ale ani ekonomicky pokračovať v podpore. Problém sa zatiaľ darí prekrývať poukazovaním na „zlé“ orbánovské Maďarsko, ku ktorému sa neraz prihadzuje bez dôvodov aj ficovské Slovensko. To, čo vedenie EÚ sľubuje, sa však splniť nedá bez následkov na jej ekonomiku a bezpečnosť. No a rozdiely sa objavujú aj vo vzťahu členských štátov k vojne Izraela s Hamasom, popr. k bojom v Červenom mori. Vznikol aj nový fenomén pokrytectva, keď predstavitelia niektorých štátov už viackrát prezentovali neutrálny postoj (bez účasti na „projekte“) alebo len jednoducho zostanú mimo rokovacej sály, aby tak umožnili vedeniu EÚ prijať „jednomyselné“ stanovisko.

Čoraz väčším problémom sa stáva poľnohospodárstvo. Nejde len o kritiku postoja EÚ k dovozu poľnohospodárskych produktov z Ukrajiny, ktorá vo viacerých štátoch vyústila do blokad hraničných prechodov a iných protestov. Sú aj širšie protesty farmárov, najväčšie boli v Nemecku. Prepukajú aj vo Francúzsku, kde sú obavy zo zopakovania protestov z čias hnutia žltých viest. K niečomu došlo

v posledných dňoch aj v Taliansku. Nespokojnosť vyvolávajú dopady viacerých nepremyslených krokov zelenej politiky na poľnohospodárstvo aj inde.

Štrajky sa síce považujú za bežnú záležitosť, ale ak sú také ako štrajk rušnovodičov v Nemecku, vedú k veľkým stratám. Možno dodať, že Nemecko sa stáva čoraz viac problematickým aj v rámci EÚ (niektoré zdroje ho označujú prehnane až za jej chorého muža). Zmena kancelára alebo aj vlády, či dokonca predčasné voľby by otriasli aj úniou, lebo by na nich mohla profitovať AfD. A strach z nej je zatiaľ väčší ako obavy z hospodárskych problémov. Objavili sa aj nové prognózy, ktoré znižujú optimistické predpovede nemeckého hospodárskeho rastu v tomto roku. A to ešte stále nie je schválený štátny rozpočet na tento rok.

A ak sa vrátíme k vodcovstvu v EÚ, nejde len o neschopnosť jej špičkového vedenia, ale ani jeden z vodcov členských štátov nespĺňa kritériá na to, aby sa považoval za „národného“ vodcu EÚ. Napriek rôznym výhradám voči Angele Merkelovej zatiaľ ani Olaf Scholz ani Emmanuel Macron jej autoritu nedosiahli a nie sú vyhladky ani šance na to, že by sa to zmenilo.

Len okrajom sa dotkneme udalosti, ktorá vrhá zlý tieň na ináč všestranne (európsky, atlanticky i rusofóbne) vzornú politiku fialovsko-pavlovskej ČR (ktorá imponuje aj prezidentke jednej z jej susedných krajín). Senát ČR neschválil Istanbulský dohovor (po česky Istanbulská úmluva). Chýbali dva hlasy. Nepomohol ani apel prezidenta Petra Pavla. Minister pre európske záležitosti Martin Dvořák označil rozhodnutie za „medzinárodnú hanbu“. Pred hlasovaním bola takmer sedemhodinová diskusia. Nestačilo. Predseda vlády Petr Fiala príčinu neschválenia vidí v náhlenní a nedostatku trpezlivosti. Dohovor mala ratifikovať aj Poslanecká snemovňa, ale po rozhodnutí Senátu k tomu už nedôjde (bez jeho schválenia sa medzinárodné zmluvy nemôžu prijať). ČR tak bude patriť medzi štáty, ktoré dohovor síce podpísali, ale ho neratifikovali.

Záver - voľby sú ešte ďaleko pred nami a situácia sa stále mení

Význam ani obsah správy „Prudká odbočka...“ nemožno preceňovať. Bola na objednávku, takže autori ani v „demokratických pomeroch“ v nezvykle ťažkých časoch nemohli pripraviť niečo, čo by sa výrazne odlišovalo od zabehaného (i očakávaného) spôsobu interpretácie problémov. Podobne ani pohľad Politico.eu sa príliš od neoliberalnej a proashingtonskej línie vedenia EÚ príliš neodlišuje a objektivitu od neho ťažko očakávať.

Kampaň pred voľbami do EÚ bola zatiaľ vždy menej bojovná i emotívna ako kampane pred voľbami do národných parlamentov. EÚ však nikdy nebola v takej ťažkej situácii (ekonomicky, politicky, bezpečnostne i kultúrne) ako v súčasnosti. Môžeme sa dočkať rôznych reakcií i krokov, najmä ak starosti budú pribúdať, s čím sa dá počítať.

So spôsobom realizácie projektu EÚ už dlhšie rastie nespokojnosť. EÚ je síce stále ešte dobrým projektom, ale upadá a musí v nej dôjsť k výrazným až kvalitatívnym zmenám. A tie nebudú v tom, aby sa upevnila moc bruselskej centrálky, ktorá je príliš v zajatí už nielen ekonomického, ale aj politického a kultúrneho neoliberalizmu. Podivným spôsobom, ale s nebezpečnými následkami, sa Brusel priblížil k Washingtonu a začal plniť jeho „priania“. Nevyhnutný je návrat k pôvodnému sociálno-ekonomickému cieľu rozvoja (a nie rastu v anglosaskej neoliberalnej predstave) samostatnej Európy ako aj k vízii mierovej mocnosti.

Pokrytecké sily zlúčené do „super veľkej koalície“ musia v týchto podmienkach vyvinúť na zachovanie svojej pozície oveľa väčšie úsilie ako v minulosti. Ich šťastím je, že euroskeptické sily sú nejednotné.

Aj teraz zakončíme moralizátorsky, v duchu slovenského porekadla, že „zatiaľ sa chodí s džbánom na

vodu, pokiaľ sa ucho neodtrhne“. No a špičky EÚ najmä od posledných volieb v roku 2019 urobili veľa krokov, ktoré vyvolali nespokojnosť. Otázka je, nakoľko a ako im to voliči v júni „spočítajú“.

AUTOR: František Škvrnda

ZDROJ: Nové slovo